ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ
των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Παροχή Υπηρεσιών Επιστημονικής, Ερευνητικής και Διοικητικής-Τεχνικής Υποστήριξης του «Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας» της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Π68: 3Η ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
«ΙΝΝΟΛΑΝΤ ΕΠΕ - ΑΠΟΨΗ ΑΕ»

ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΕ - ΙΝΝΟΛΑΝΤ ΕΠΕ
Πανεπιστημίου 56, 106 78 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210-6995053
fax: 210-6995098
Email: info@innoland.gr

ΑΠΟΨΗ Υπηρεσίες Πληροφορικής Συμβουλευτικής και Εκπαίδευσης Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΝΤ/ΡΧΟΥ Π/Ν Π. ΒΛΑΧΑΚΟΥ 38-40
ΠΕΙΡΑΙΑΣ Τ.Κ. 18545
τηλ.: 210-4629300
fax: 210-4619565
Email: info@apopsinet.gr

Παραδοτέο	**Π68–3Η ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ**
Κωδικός Έργου	ΟΠΣ 5010638
Τίτλος Έργου	Παροχή Υπηρεσιών Επιστημονικής, Ερευνητικής και Διοικητικής-Τεχνικής Υποστήριξης του Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
Αρ. Σύμβασης	19SYMV004757378 2019-04-09&21SYMV008782041 2021-06-17
Κύριος Έργου	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Περιγραφή	Σύσταση και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας στην ΠΚΜ (ΠΜ ΔΑΑΕ).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Έκδοση	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
1η	07-10-2022	-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Μηχανισμός – Δίκτυο – Δημοσιότητα 1
2. Επισκόπηση της απασχόλησης των νέων στη Χώρα και την ΠΚΜ 2
3. Τάσεις στην αγορά εργασίας της ΠΚΜ 7
   3.1. Δημογραφικό και Οικονομικό Προφίλ της ΠΚΜ 7
   3.2. Παραγωγικό προφίλ του ιδιωτικού τομέα της ΠΚΜ 9
   3.3. Η Αγορά Εργασίας της ΠΚΜ 10
4. Η 3η Έρευνα Εργοδοτών για την Απασχόληση 13

1. Μηχανισμός – Δίκτυο – Δημοσιότητα

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ), στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020, υλοποιεί το έργο: «Περιφερειακός Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας», με χρηματοδότηση της Ε.Ε., και αντικείμενο τη σύσταση και λειτουργία ενός περιφερειακού μηχανισμού, συμπληρωματικού στην υφιστάμενη αντίστοιχη εθνική δομή, που συντονίζει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Ο Μηχανισμός αυτός θα συλλέγει και θα αναλύει στοιχεία για την απασχόληση, την ανεργία και την οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή ευθύνης της ΠΚΜ, με στόχο να υποστηρίξει τους αιρετούς άρχοντες και τα αρμόδια περιφερειακά όργανα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των κατάλληλων μέτρων πολιτικής για την καταπολέμηση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο, μέσω της τόνωσης της απασχόλησης και της δημιουργίας καλά αμειβομένων νέων θέσεων εργασίας.

Βασική προϋπόθεση για την ουσιαστική και αποτελεσματική ενημέρωση και λειτουργία του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας της ΠΚΜ αποτελεί η παράλληλη οργάνωση ενός Δικτύου Φορέων υποστήριξης και ανταλλαγής πληροφοριών, συγκροτούμενου από πανελλαδικούς φορείς, όπως η ΓΣΕΒΕΕ, η ΓΣΕΕ, η ΕΣΕΕ κ.ά. και τοπικούς φορείς μεταξύ των οποίων τα Επιμελητήρια, οι Εμπορικοί Σύλλογοι, οι Συνεταιρισμοί κ.ά., των επτά Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΚΜ. Η στενή συνεργασία με τα μέλη του δικτύου θα συμβάλει στον ορθολογικό σχεδιασμό των πρωτογενών ερευνών πεδίου αλλά και στην εκπόνηση δευτερογενών ερευνών μέσω της αξιοποίησης δεδομένων που βρίσκονται στη διάθεση των φορέων.

Επιπλέον, ο ΜΔΑΑΕ παράγει 3μηνιαίες εκθέσεις, που καταγράφουν και αξιολογούν τάσεις και προοπτικές για την απασχόληση, χρησιμοποιώντας αξιόπιστες πηγές (ΟΑΕΔ – νυν ΔΥΠΑ, ΕΛΣΤΑΤ, ΕΡΓΑΝΗ, ΕΙΕΑΔ) και τις αποστέλλει ηλεκτρονικά σε όλα τα μέλη του Δικτύου Φορέων, ενώ αναρτώνται και στην ιστοσελίδα του, σε συνοπτική μορφή.

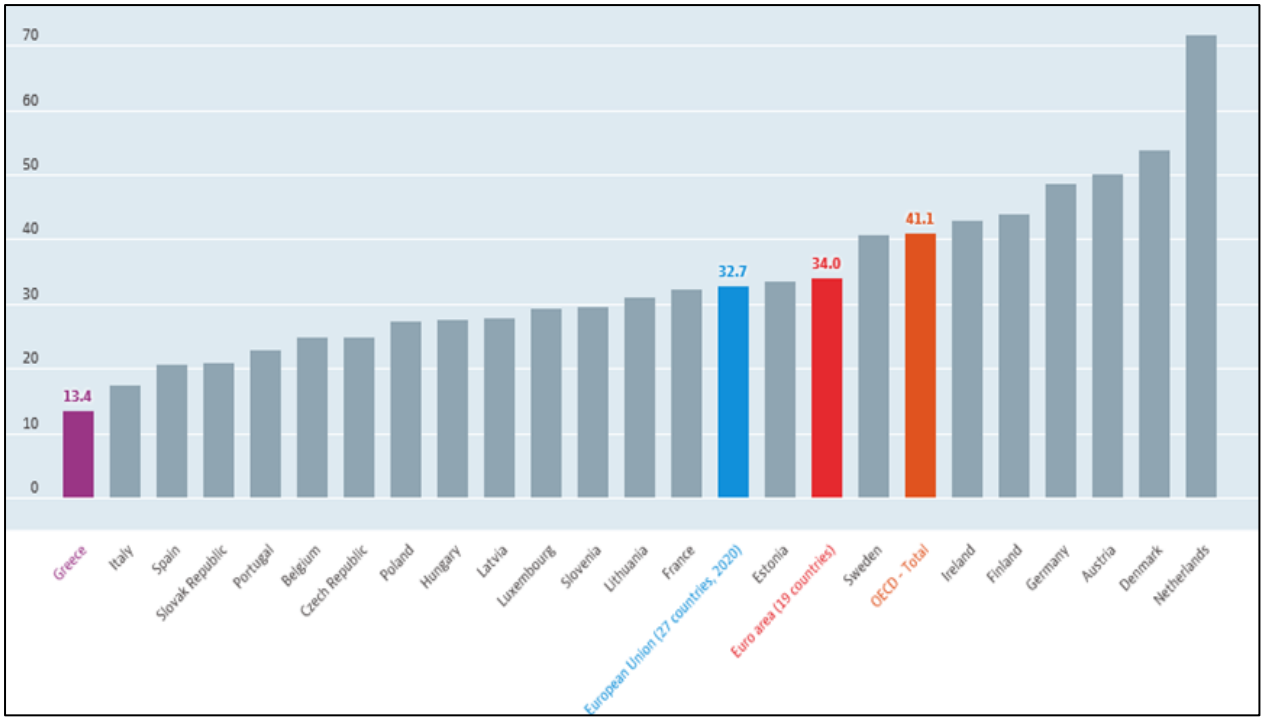
Η Ιστοσελίδα του Μηχανισμού (www.pmdaae-pkm.gr) εμπλουτίζεται συνεχώς με όλες τις δραστηριότητες του, όπως με συνοπτικές εκθέσεις, μελέτες, ερευνητικό έργο και δελτία τύπου, καθώς και με συνοπτικές παρουσιάσεις ερευνών, μελετών και εκθέσεων φορέων μελών του δικτύου και άλλων έγκυρων οργανισμών, οι οποίες σχετίζονται με την απασχόληση και τις προοπτικές της, με στόχο να συνδράμει στη διάχυση της πληροφόρησης σε θεσμικούς φορείς, επιστήμονες, επιχειρηματίες, εργαζόμενους και στο ευρύτερο κοινό.

2. Επισκόπηση της απασχόλησης των νέων στη Χώρα και την ΠΚΜ

Μέσα στο πνεύμα της αποστολής του, ο ΠΜΔΑΑΕ-ΚΜ εξετάζει διεξοδικά διάφορες πτυχές της απασχόλησης, αξιοποιώντας τις πλέον έγκυρες δευτερογενείς πηγές, εθνικές και διεθνείς. Η πρώτη έρευνα δευτερογενών πηγών εστίασε στο πολυσύνθετο ζήτημα των δεξιοτήτων, η δεύτερη εξέτασε το ευρύ πεδίο της γυναικείας απασχόλησης και των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων, ενώ η φετινή τρίτη εστιάζει στην **απασχόληση των νέων,** στην υφιστάμενη κατάσταση και στις προοπτικές της.

Η ανάλυση διαθέσιμων δεδομένων από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) υποδηλώνει ότι η στενότητα της αγοράς εργασίας έχει αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το επίπεδο προ 'κρίσης'. Σύμφωνα με το Eurofound, οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού (στενότητα) δεν αποτελούν ακόμη πρόβλημα σε ορισμένα κράτη-μέλη, όπου το ποσοστό κενών θέσεων είναι κάτω από 1% σε αρκετά από αυτά, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat. Μεταξύ αυτών, η Ελλάδα και η Ισπανία ξεχωρίζουν καθώς και οι δύο έχουν υψηλή ανεργία. **Ωστόσο, ακόμη κι αν το συνολικό ποσοστό κενών θέσεων είναι σχετικά χαμηλό σε μια χώρα, μπορεί ακόμα να αντιμετωπίζει ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε συγκεκριμένα επαγγέλματα και τομείς, κάτι που παρατηρείται ήδη στην ΠΚΜ όσον αφορά στις ειδικότητες της πληροφορικής, της μεταποίησης, των logistics και των κατασκευών.**

Διεθνώς, οι πραγματικοί μισθοί αυξήθηκαν πιο αργά το 2021 από ό,τι πριν την πανδημία, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να μειωθεί το σύνολο της ζήτησης και να καθυστερήσει η ανάκαμψη από την πανδημική κρίση. Οι αυξανόμενες τιμές των εμπορευμάτων επίσης έχουν αρνητικό αντίκτυπο στις καθαρά εισαγωγικές χώρες (όπως η Ελλάδα) με συνέπειες για το ισοζύγιο πληρωμών, τους όρους χρηματοδότησης και το 'δημοσιονομικό χώρο', που με τη σειρά τους έχουν επιπτώσεις στις αγορές εργασίας. Οι νέοι εργαζόμενοι ήταν ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στις εργασιακές συνέπειες των lockdown, επειδή οι τομείς που αναγκάστηκαν να κλείσουν τελείως είναι και αυτοί που απασχολούν πολλούς νέους. Σύμφωνα με τη Eurostat, οι μισοί από τους νέους 15–24 ετών (49,5%) στην ΕΕ απασχολούνταν με προσωρινές συμβάσεις το 2019. Το ποσοστό είναι χαμηλότερο για τις ηλικίες 25–29 ετών, στο 23,5%, αλλά εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερο από το μέσο ποσοστό σε όλους τους εργαζομένους (15%).

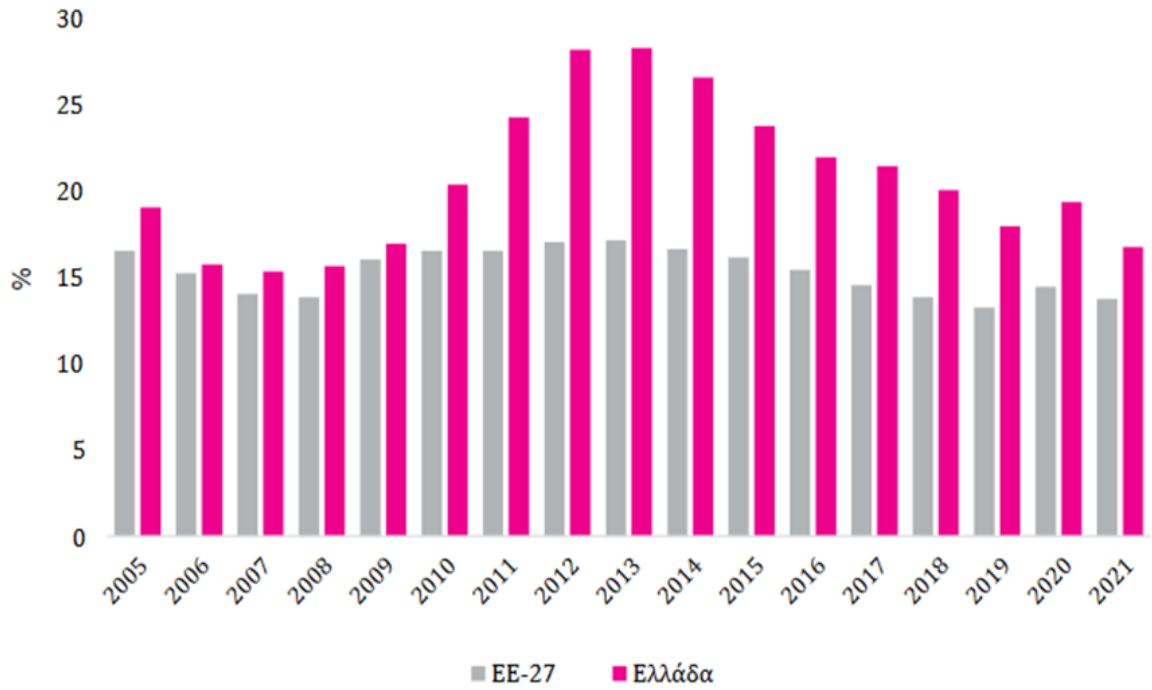

Εικόνα 1 - Δείκτης απασχόλησης ηλικιακής ομάδας 15-24 ετών (2021). Πηγή : ΟΟΣΑ

Την Άνοιξη του 2021, **το 50% των νέων ανέργων δήλωσαν ότι αισθάνονται «κοινωνικά αποκλεισμένοι» και «η ικανοποίηση τους από τη ζωή» ήταν πολύ χαμηλά την άνοιξη του 2020, κατά τα πρώτα lockdown,** αλλά βελτιώθηκε σημαντικά μέχρι το καλοκαίρι του 2020, όταν πολλοί από τους περιορισμούς είχαν αρθεί. **Ο κίνδυνος κατάθλιψης ήταν ιδιαίτερα διάχυτος μεταξύ άνεργων ή ανενεργών νέων** το 62% βρισκόταν σε κίνδυνο την άνοιξη του 2020, αυξανόμενο στο 66% το καλοκαίρι του 2020 και φτάνοντας στο 83% την άνοιξη του 2021. Ο υψηλότερος κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2020 στην ΕΕ καταγράφηκε για νέους ενήλικες ηλικίας 18-24 ετών (27,8%), ενώ ο χαμηλότερος κίνδυνος καταγράφηκε για άτομα ηλικίας 25-49 ετών (20,0%). Το 2020, οι υψηλότεροι κίνδυνοι φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού σε πόλεις καταγράφηκαν στο Βέλγιο (28,3%), στην Ιταλία (26,9%, στοιχεία 2019), τη Γερμανία (26,4%), στην Ισπανία (25,5%) και στην Ελλάδα (25,2%).

Στη Χώρα μας το ποσοστό των νέων 18-24 ετών που δεν εργάζονται αλλά ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs), μειώθηκε στο 16,7% το 2021, όταν στην ΕΕ ήταν 13,7%. Ωστόσο, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, το διαθέσιμο εισόδημα για νέα ζευγάρια με παιδιά, δε διαφέρει σημαντικά από εκείνο των ανύπαντρων νέων ανθρώπων, και είναι σχετικά κοντά στους μ.ό. του ΟΟΣΑ και της ΕΕ.

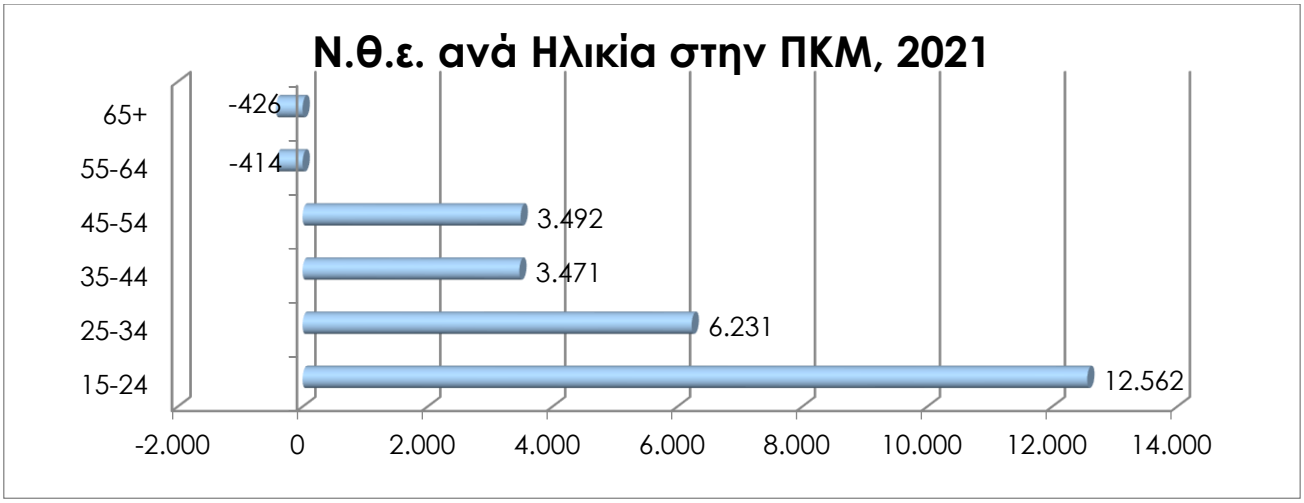
Από συγκριτικά στοιχεία της Eurostat αναδεικνύονται οι **λιγότερες εβδομαδιαίες ώρες απασχόλησης των νέων στην Ελλάδα και ειδικά στην Κεντρική Μακεδονία.** Το φαινόμενο αυτό αναπόφευκτα επιδρά αρνητικά στο εισόδημά τους, ειδικά αν ληφθεί υπόψη και το είδος των επαγγελμάτων (μερικής απασχόλησης σε κλάδους παροχής υπηρεσιών) που συνήθως αναλαμβάνουν.

Εικόνα 2 - Νέοι (18-24 ετών) εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης (NEETs-ΕΑΕΚ) 2005-2021. Πηγή: ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

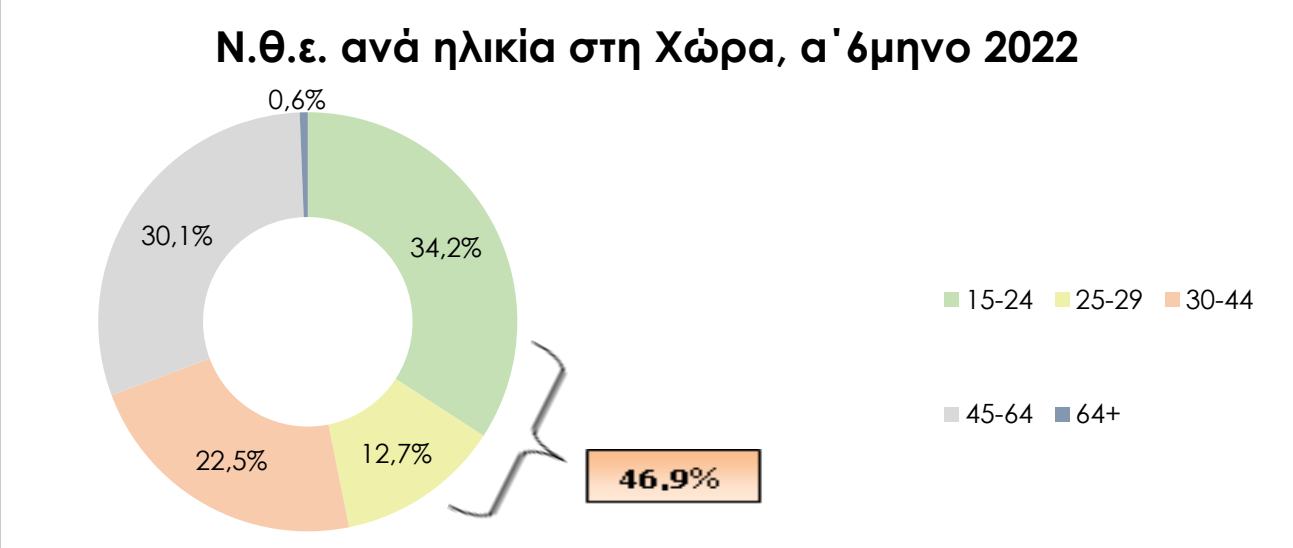
Από το 2014 και μετά η ανεργία αποκλιμακώνεται σταθερά, ακόμη και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, με μόνη εξαίρεση τους ηλικίας 15-29 ετών για το 2020, με αποτέλεσμα να βρίσκεται στο 14,7% το 2021 (άνδρες 11,4% – γυναίκες 18,9%) και στο 28,4% για τους νέους 15-29 ετών. Από τις 133.082 καθαρές ροές μισθωτής απασχόλησης στον ελληνικό ιδιωτικό τομέα το 2021 (ΕΡΓΑΝΗ), οι 93.672 (70,4% του συνόλου) αφορούσαν την ηλιακή ομάδα 15-29 ετών. Στην Ελλάδα το 2021 η υποαπασχόλησης αυτών που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 25-74 υπερέβη την υποαπασχόληση αυτών που ανήκουν στην ηλικιακή 15-24 κατά 28,4 ποσοστιαίες μονάδες (η 4η μεγαλύτερη απόκλιση υποαπασχόλησης μεταξύ των δύο ηλικιακών ομάδων στην Ευρωζώνη).

Ως προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, είναι αξιοσημείωτο ότι από τις 24.916 νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν κατά το 2021(ΕΡΓΑΝΗ), το **50% καταλαμβάνονται από νέους ηλικίας 15-24 ετών** και ένα επιπλέον 25% από εργαζόμενους 25-34 ετών.

Γράφημα 1 – Νέες θέσεις εργασίας ανά ηλικία, ΠΚΜ, 2021

Η τάση αυτή συνεχίστηκε και κατά το α' εξάμηνο του τρέχοντος έτους, αφού το 47% των ν.θ.ε. καταλαμβάνονται από νέους ηλικίας 15-29 ετών, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην ταχεία μείωση των υψηλών συγκριτικά ποσοστών ανεργίας που παρατηρήθηκαν στις ηλικίες αυτές, κατά τη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας.

Γράφημα 2 - Νέες θέσεις εργασίας ανά ηλικία, Ελλάδα, Α' 6μηνο 2022

Παγκοσμίως, η έλλειψη επαγγελματικών ταλέντων είναι πολύ μεγάλη, με αποτέλεσμα οι συνεχώς αυξανόμενοι μισθοί (σε συγκεκριμένες ειδικότητες) και η διαρκής προσπάθεια για επανακατάρτιση και για ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων να σηματοδοτούν ρευστότητα της αγοράς εργασίας. Προκύπτει, λοιπόν, νέα επιτακτική ανάγκη για τις επιχειρήσεις να καταρτίσουν τους ανθρώπους τους, ώστε να αναβαθμίσουν τις δεξιότητες τους.

Ενδεικτικά, σε έρευνα της εταιρίας Manpower η Ελλάδα κατατάσσεται 7η ανάμεσα σε 43 χώρες όσον αφορά στη δυσκολία κάλυψης των αναγκαίων δεξιοτήτων από τις επιχειρήσεις. Οι μέσοι μισθοί ορισμένων δυναμικών επαγγελμάτων των κρίσιμων παραγωγικών κλάδων, όπως των *«Ηλεκτρολόγων και ηλεκτρονικών»*, *«Τεχνικών του τομέα της πληροφόρησης και επικοινωνίας»* και *«Υπάλληλων γενικών καθηκόντων και χειριστών μηχανών με*

πληκτρολόγιο», είναι υψηλότεροι από τον μέσο μισθό της οικονομίας, γεγονός που συνιστά ένδειξη υπερβάλλουσας ζήτησης για ανθρώπινο δυναμικό στα εν λόγω επαγγέλματα. Η αύξηση της απασχόλησης σε κλάδους που παράγουν περιζήτητα προϊόντα και υπηρεσίες, είτε πρόκειται για εξωστρεφείς δραστηριότητες είτε για έργα υποδομών, μπορεί να επηρεάσει θετικά τον μέσο μισθό μιας Περιφέρειας με εύρος οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως η ΠΚΜ.

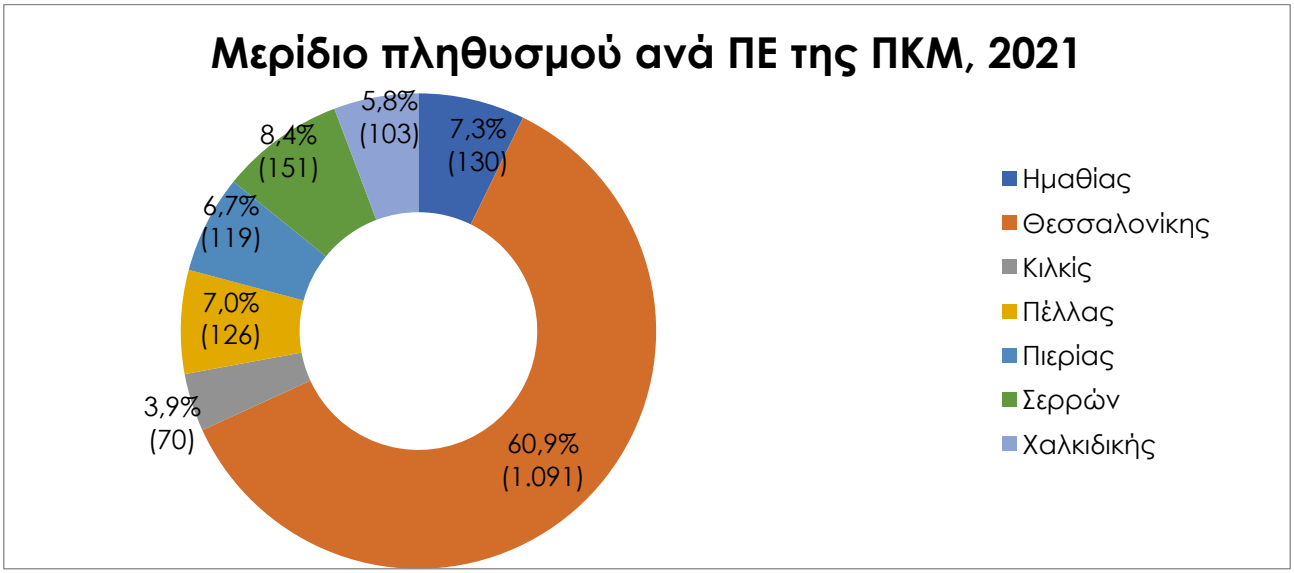
Η Ελλάδα παρουσιάζει ικανοποιητική παραγωγή αποφοίτων σε ιδιαίτερα υποσχόμενα θεματικές STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Από τον Εθνικό ΜΔΑΑ έχει καταγραφεί η σχέση των κατόχων τίτλων σπουδών στην Κεντρική Μακεδονία με την υπόλοιπη Ελλάδα, όπου η ΠΚΜ βρίσκεται πάνω από τον εθνικό μ.ό. σε όλες τις κατηγορίες. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι οι εργοδοτικοί φορείς διαχρονικά δίνουν έμφαση στη σύνδεση της εκπαίδευσης με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας, με ιδιαίτερη εκτίμηση στη «μαθητεία», και θα πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο οι δημόσιες αρχές, οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, τα επιμελητήρια, άλλοι ενδιάμεσοι φορείς όσο και οι κοινωνικοί εταίροι συχνά προσφέρουν μη χρηματική στήριξη στους εκπαιδευομένους.

3. Τάσεις στην αγορά εργασίας της ΠΚΜ

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, ο Μηχανισμός εκπόνησε τον Οκτώβριο του 2022 την **3η ετήσια «Έκθεση Ανάλυσης των Τάσεων της Αγοράς Εργασίας στην ΠΚΜ»,** η οποία κατέγραψε πολύ σημαντικές τάσεις, διαφορές και αναντιστοιχίες, ως προς το οικονομικό προφίλ, την παραγωγική διάρθρωση και την απασχόληση, μεταξύ των Περιφερειών της Χώρας, αξιοποιώντας και συνθέτοντας κυρίως πρωτογενή στοιχεία έγκυρων οργανισμών (ΕΛΣΤΑΤ, ΟΑΕΔ – νυν ΔΥΠΑ, ΕΡΓΑΝΗ, ΕΙΕΑΔ κ.ά.).

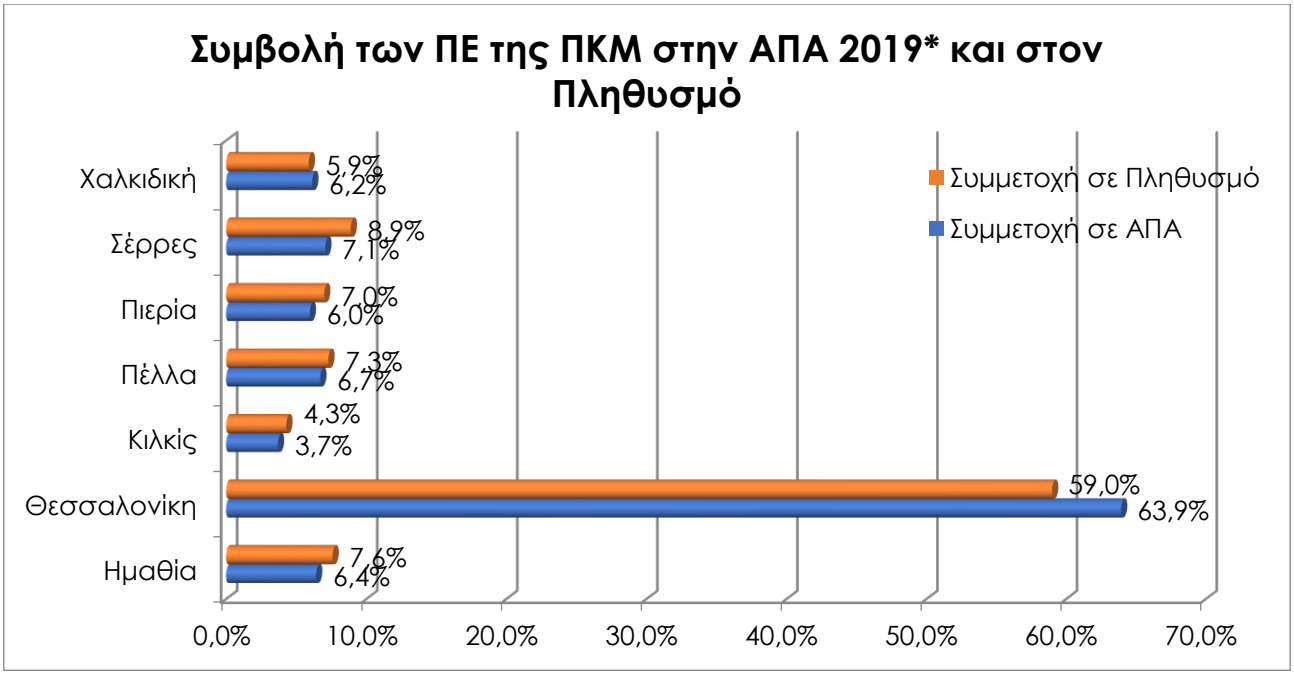
3.1. Δημογραφικό και Οικονομικό Προφίλ της ΠΚΜ

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι η μεγαλύτερη σε έκταση Περιφέρεια της Χώρας, συνολικής έκτασης 18.811 τ. χλμ. που απαρτίζεται από επτά Περιφερειακές Ενότητες και 38 Δήμους. Σύμφωνα με την πρόσφατη Απογραφή του 2021, η ΠΚΜ είναι μακράν η δεύτερη μεγαλύτερη σε πληθυσμό περιφέρεια στη Χώρα, με 1.792.069 κατοίκους (90 χιλ. λιγότερους από το 2011), που αντιστοιχεί στο **17,2%** (17,4% το 2011) **του συνόλου της Χώρας**, παρότι ο πληθυσμός της έχει μειωθεί κατά **4,8** ποσοστιαίες μονάδες. Η **ΠΕ Θεσσαλονίκης** συγκεντρώνει πάνω από **6 στους 10 κατοίκους της ΠΚΜ** (60,9%), έχοντας αυξήσει σημαντικά το μερίδιο της σε σχέση με το 2011 (59%), ενώ το μικρότερο και συνεχώς μειούμενο μερίδιο καταγράφει η ΠΕ Κιλκίς (3,9% έναντι 4,3%).

Γράφημα 3 - Μερίδιο πληθυσμού ανά Περιφερειακή Ενότητα, ΠΚΜ, 2021

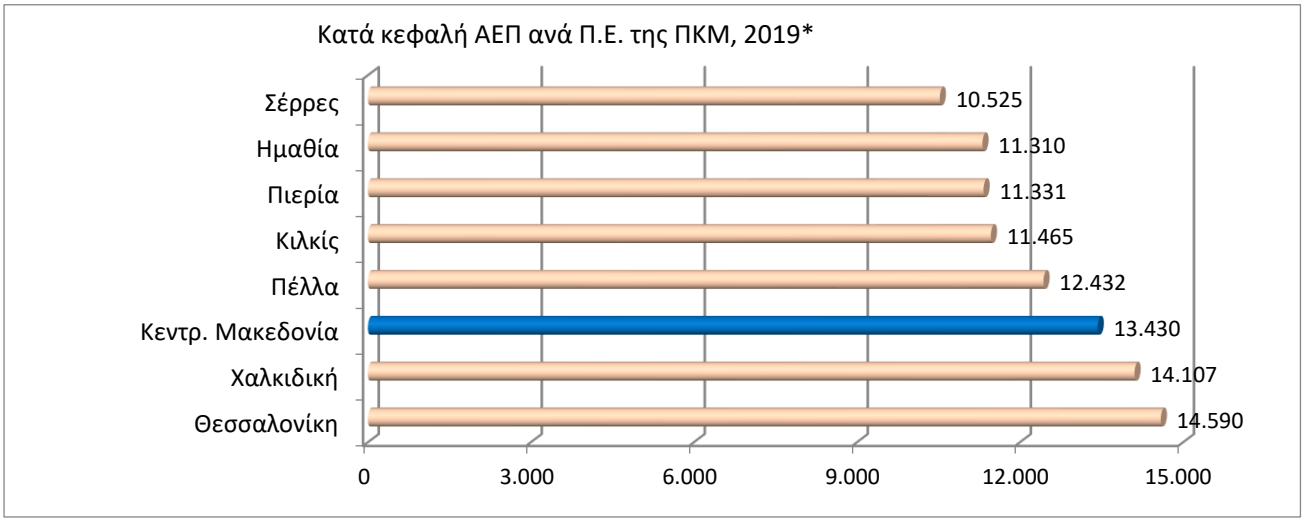
Ως προς την εκτίμηση της **Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ), η ΠΚΜ με 21,8 δις ευρώ το 2019, συμβάλλει κατά 13,7% στην ΑΠΑ της Χώρας** (13,7% και το 2018), αρκετά χαμηλότερο από το αντίστοιχο του πληθυσμού της που ανέρχεται στο 17,4%. **Η ΠΕ Θεσσαλονίκης συμβάλλει κατά 63,9%** στη συνολική ΑΠΑ της ΠΚΜ (με μερίδιο πληθυσμού 59%). Ακολουθεί **η ΠΕ Χαλκιδικής** που συγκεντρώνει το **5,9% του συνολικού πληθυσμού** και συμβάλλει κατά **6,2% στην ΑΠΑ της ΠΚΜ**.

Γράφημα 4 - Η συμβολή των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΚΜ στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον πληθυσμό της χώρας για το 2019

Κορυφαίος κλάδος (Α10) της ΠΚΜ, ως προς τη συμβολή του στην ΑΠΑ της Χώρας, είναι με διαφορά ο κλάδος **Α: *«Γεωργία, δασοκομία και αλιεία»* με 20,2% συμμετοχή**, έναντι 13,7% της συμμετοχής της ΠΚΜ στη συνολική ΑΠΑ της Χώρας.

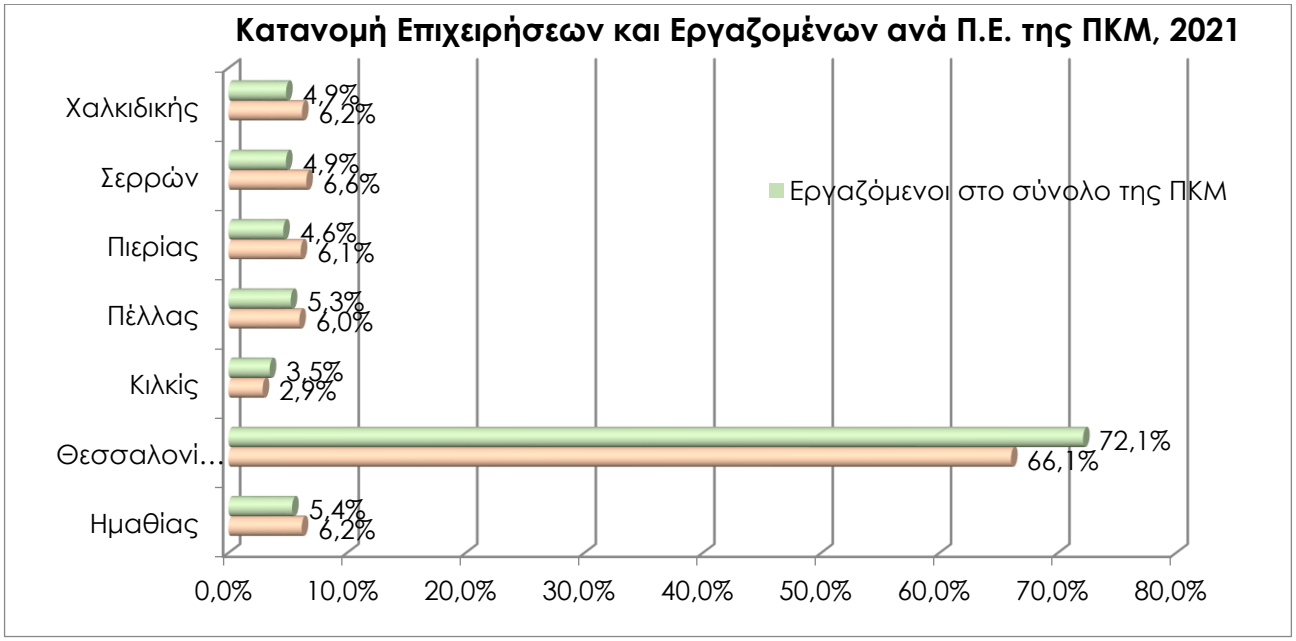
Το **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** της **ΠΚΜ** για το **2019** ανέρχεται σε **13.430 €**, έναντι 17.092 € της Χώρας, δηλαδή ισοδυναμεί με το **78,4% του εθνικού κ.κ. ΑΕΠ** και βρίσκεται στην 8η θέση μεταξύ των 13 Περιφερειών της Χώρας. Οι **ΠΕ Θεσσαλονίκης** με **14.590 € και Χαλκιδικής** με **14.107 €** είναι οι μόνες με κατά κεφαλήν προϊόν **μεγαλύτερο από το μέσο όρο της ΠΚΜ**, ενώ οι υπόλοιπες πέντε κυμαίνονται μεταξύ 10,5 χιλ. και 12,4 χιλ. ευρώ, που **δείχνει σχετικά μέτριες ενδοπεριφερειακές ανισότητες στην ΠΚΜ**, οι οποίες μειώθηκαν αισθητά μεταξύ 2010 και 2019.

Γράφημα 5 - Κατά κεφαλήν ΑΕΠ για τις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για το 2019

3.2. Παραγωγικό προφίλ του ιδιωτικού τομέα της ΠΚΜ

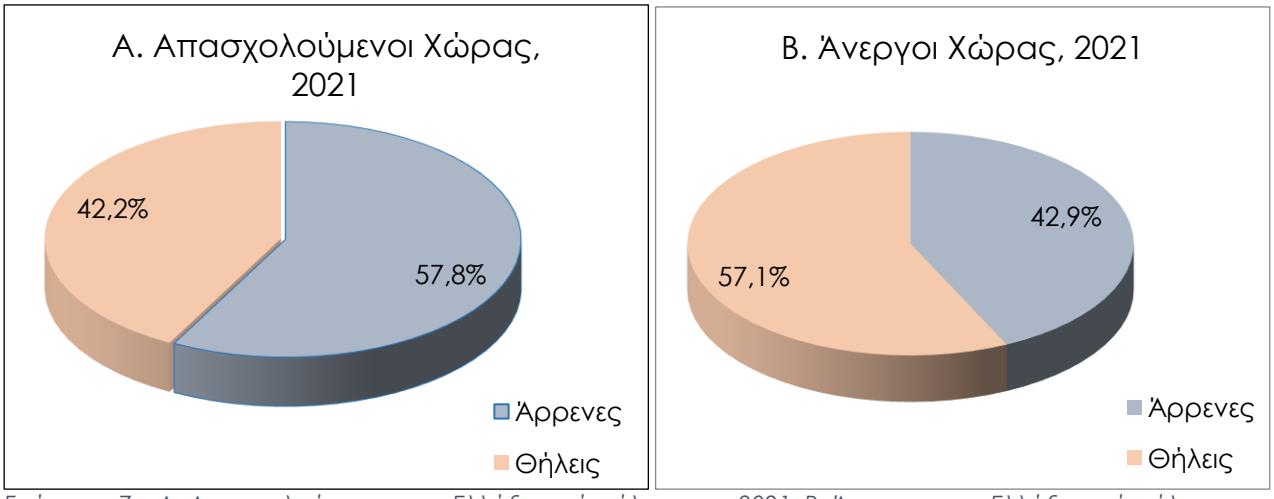
Το 2021, η **ΠΚΜ** συγκεντρώνει **το 16,8% των ιδιωτικών επιχειρήσεων** της χώρας (57.315), που απασχολούν **τουλάχιστον έναν εργαζόμενο** (ΕΡΓΑΝΗ), στις οποίες απασχολείται **το 16,2% των εργαζομένων** (352.637) της Χώρας, ενώ στην **περιφέρεια Αττικής** συγκεντρώνεται το **39,0% των επιχειρήσεων** και απασχολείται το **49,9% των εργαζομένων** της χώρας. Από το σύνολο των επιχειρήσεων και παραρτημάτων της ΠΚΜ, **το 66%** συγκεντρώνεται στην **ΠΕ Θεσσαλονίκης**, απασχολώντας το **72% του συνόλου των εργαζομένων** της ΠΚΜ. Μεταξύ 2016 και 2021 προστέθηκαν περίπου 12.000 επιχειρήσεις και 78.000 εργαζόμενοι στην ΠΚΜ, με πιο ευνοημένη την **ΠΕ Πέλλας,** που αύξησε σημαντικά το μερίδιο της στο σύνολο εργαζομένων της ΠΚΜ από 4,6% το 2016 σε 5,3% το 2021.

Γράφημα 6 - Κατανομή των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις Περιφερειακές Ενότητες της Κεντρικής Μακεδονίας για το 2021

3.3. Η Αγορά Εργασίας της ΠΚΜ

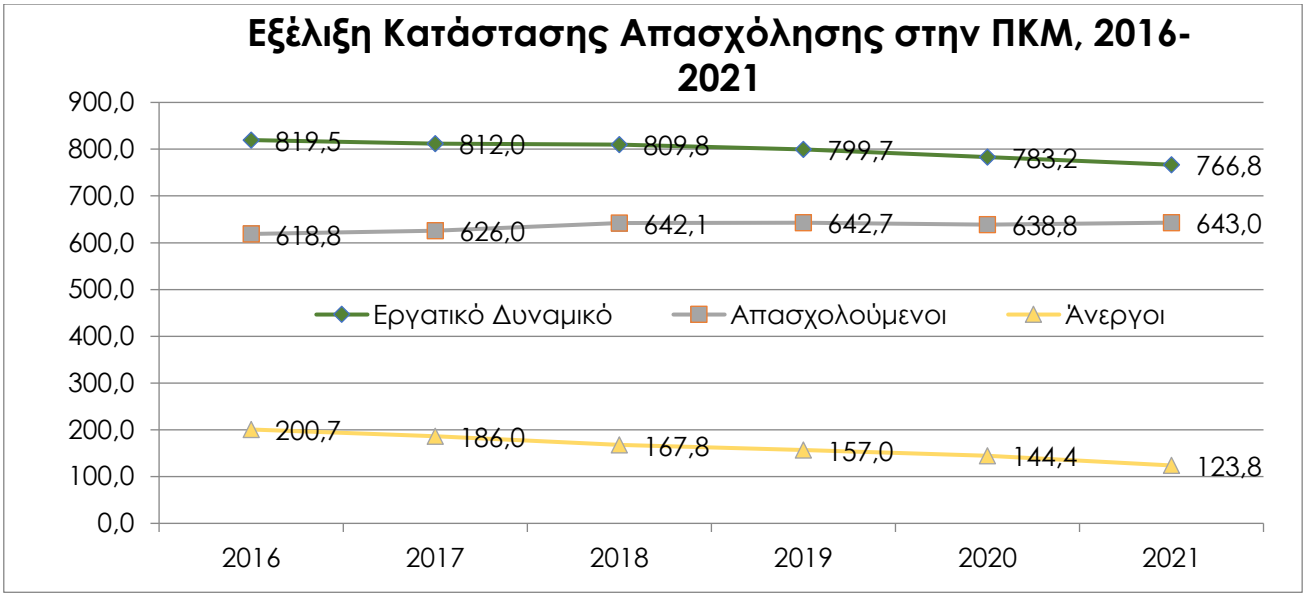
Το **εργατικό δυναμικό**[1] της Χώρας συνεχώς μειώνεται κάθε χρόνο, με **συνολική μείωση περίπου 200.000 ατόμων την εξαετία 2016-2021** (από 4,8 εκ. σε 4,6 εκ.). Αντίθετα **οι απασχολούμενοι**[2] **αυξάνονται σταθερά** συνολικά και ανά φύλο, με συνολική **αύξηση πενταετίας περίπου 255.000 ατόμων, με αποτέλεσμα να** παρατηρείται σταθερή αποκλιμάκωση του αριθμού **Ανέργων**[3]**,** που **μειώθηκαν κατά 453.000 άτομα,** μεταξύ 2016 και 2021. Η σταδιακή αυτή αύξηση της απασχόλησης φαίνεται να **ευνόησε περισσότερο επαγγέλματα που απευθύνονται κυρίως σε άνδρες απασχολούμενους**, αφού η διαφορά **μεταξύ ανδρών και γυναικών διευρύνεται,** από 585 χιλ. το 2016, σε 612 χιλ. το 2021.

Γράφημα 7 – Α. Απασχολούμενοι στην Ελλάδα ανά φύλο για το 2021. Β. Άνεργοι στην Ελλάδα ανά φύλο για το 2021.

Στην ΠΚΜ επίσης παρατηρείται **τάση συνεχούς μείωσης του εργατικού δυναμικού** μεταξύ 2016 και 2021 (από 819,5 χιλ. σε 766,8 χιλ.), με ταυτόχρονη συνεχή **αύξηση των απασχολούμενων** (από 618,8 χιλ. σε 643 χιλ.), που έχει ως αποτέλεσμα τη **σταθερή μείωση του αριθμού των ανέργων,** από 200,7 χιλ. το 2016 σε 123,8 χιλ. το 2021. Ως αποτέλεσμα, **η ανεργία το 2021** (ΕΛΣΤΑΤ) συγκρατήθηκε στο **16,1%**, έναντι 14,7% της Χώρας.

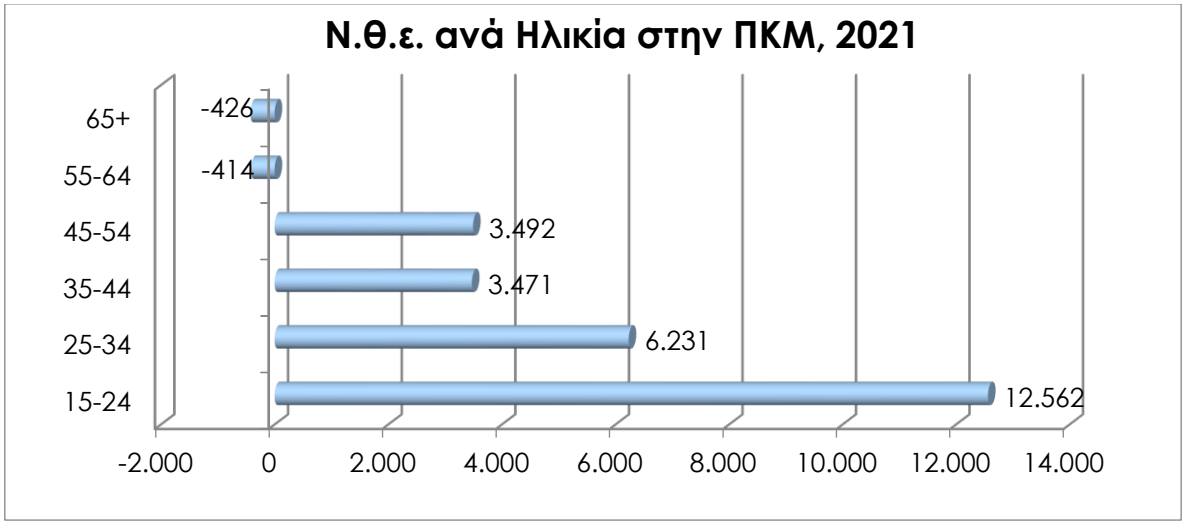
[1] Ως «Εργατικό Δυναμικό» ή «οικονομικά ενεργός πληθυσμός» θεωρούνται οι «Απασχολούμενοι» και οι «Άνεργοι».
[2] Ως «Απασχολούμενοι» θεωρούνται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω που την εβδομάδα αναφοράς της έρευνας εργάστηκαν είτε έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή ως μη αμειβόμενοι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν απουσιάζοντας προσωρινά από την εργασία τους.
[3] Ως «Άνεργοι» θεωρούνται τα άτομα ηλικίας 15 - 74 ετών που δε χαρακτηρίστηκαν ως «απασχολούμενοι», ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερεις εβδομάδες είτε έχουν βρει μία εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Γράφημα 8 – Εξέλιξη της κατάστασης απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την 5ετία από το 2016 έως και το 2021

Ως προς την **εγγεγραμμένη ανεργία** (ΟΑΕΔ – νυν ΔΥΠΑ), το 35,6% αυτής καταγράφεται στην Αττική και ακολουθεί η ΠΚΜ με 20,2% (191.196 άτομα), ενώ συνολικά οι **2 στους 3** εγγεγραμμένους ανέργους **είναι γυναίκες** (65,6%). Ως προς την ΠΚΜ, **2 στους 3** (65,7%) **των εγγεγραμμένων ανέργων** βρίσκονται στην **ΠΕ Θεσσαλονίκης** και περίπου ο **1 στους 3** (31,6%) είναι μεταξύ 50-64 ετών (30,3% στη Χώρα).

Ως προς τις **νέες θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου** (ΕΡΓΑΝΗ), στο σύνολο της Χώρας δημιουργήθηκαν 133.082 κατά το 2021, έναντι 127.644 ν.θ.ε. του 'κανονικού' 2019. Από αυτές, οι 24.916 δημιουργήθηκαν στην **ΠΚΜ**, που αποτελεί με διαφορά την **καλύτερη επίδοση της τετραετίας** 2018-2021, με την **ΠΕ Θεσσαλονίκης να δημιουργεί περίπου το 80% από αυτές** (20.343). Το **50%** των παραπάνω ν.θ.ε. κατελήφθη από **νέους ηλικίας 15-24 ετών** και ένα επιπλέον **25%** από εργαζόμενους **25-34 ετών.**

Γράφημα 9 - Νέες θέσεις εργασίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2021

Ως προς τον δυναμισμό των **επαγγελμάτων (2D)**[4] στην ΠΚΜ για το 2021, περίπου **1 στις 4** ν.θ.ε. αφορούσαν σε ***«Υπαλλήλους γραφείου»*** (5.751), στη 2η θέση οι *«Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών»* με 3.455 ν.θ.ε. και στην 3η θέση οι «Πωλητές» με 3.083 ν.θ.ε.. Είναι χαρακτηριστικό ότι **τα δέκα πιο δυναμικά επαγγέλματα δημιούργησαν άνω του 85%** του συνόλου των ν.θ.ε. της ΠΚΜ, για το 2021.

Η παραπάνω θετική τάση φαίνεται να ενισχύεται περαιτέρω και κατά το **α΄εξάμηνο του 2022, καθώς στην ΠΚΜ δημιουργήθηκαν** 29.651 ν.θ.ε., με κορυφαίες τις «τουριστικές» Χαλκιδική (+23.686) και Πιερία (+4.099), αντικατοπτρίζοντας τον μεγάλο αριθμό προσλήψεων στους κλάδους «Καταλύματα» και «Εστίαση», που φέτος ξεκίνησαν από τον Απρίλιο.

[4]2D = 2 digits – διψήφιοι κωδικοί αριθμοί κατάταξης επιχειρήσεων σε κλάδο ή επαγγελματικές ιδιότητες κατά ESCO

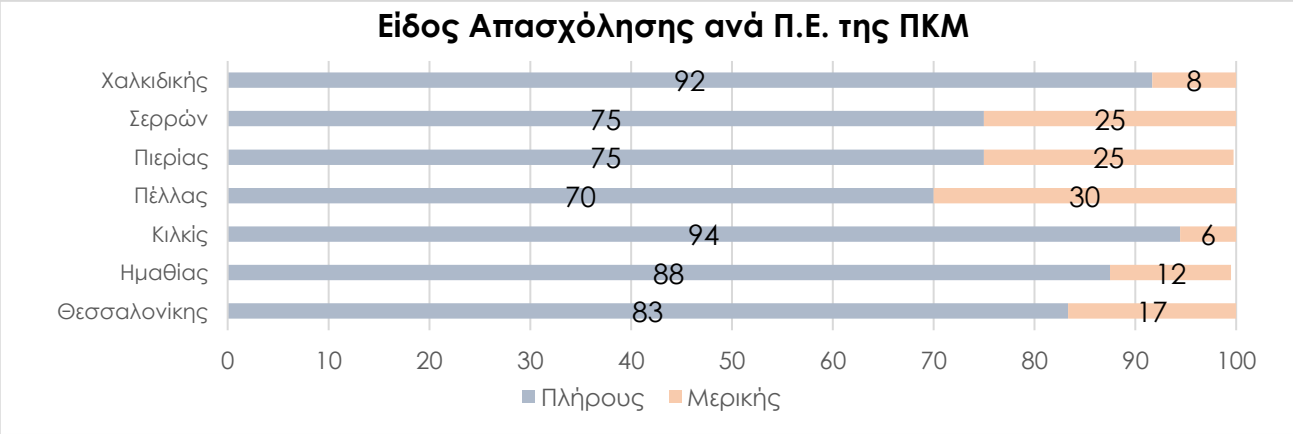
4. Η 3η Έρευνα Εργοδοτών για την Απασχόληση

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, ο Μηχανισμός σχεδίασε και διεξήγαγε την **«3η Ετήσια Έρευνα Πεδίου του ΕΙΕΑΔ»,** με βασικούς στόχους την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και των μελλοντικών προοπτικών ζήτησης σε επαγγέλματα και κλάδους στον ιδιωτικό τομέα της ΠΚΜ. Η έρευνα διεξήχθη μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου 2022 σε **603 επιχειρήσεις,** με τουλάχιστον έναν εργαζόμενο πλην του εργοδότη, που δραστηριοποιούνται στην Κεντρική Μακεδονία, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων (CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) και βάσει δομημένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, προσαρμοσμένου στο λογισμικό Survey Monkey, ενώ το μέγιστο σφάλμα δειγματοληψίας εκτιμάται ±4%, με διάστημα εμπιστοσύνης 95%.

Ως προς τη **γεωγραφική διασπορά** του δείγματος, η Π.Ε. Θεσσαλονίκης συμμετέχει κατά 66% στο δείγμα των 603 επιχειρήσεων, η Π.Ε. Σερρών με 7%, άλλες τέσσερεις Π.Ε. συμμετέχουν με 6% η κάθε μία και η Π.Ε. Κιλκίς με 3%.

Το 75% των επιχειρήσεων του δείγματος ανήκουν στις **«πολύ μικρές»** επιχειρήσεις (1-9 εργαζόμενους) **και το 20%** ανήκουν στις **«μικρές»** επιχειρήσεις, απασχολώντας 10-49 εργαζόμενους. Μόνον **το 5%,** που απασχολεί (50+ εργαζόμενους) ανήκουν στις **«μεσαίες»** και **«μεγάλες»** επιχειρήσεις.

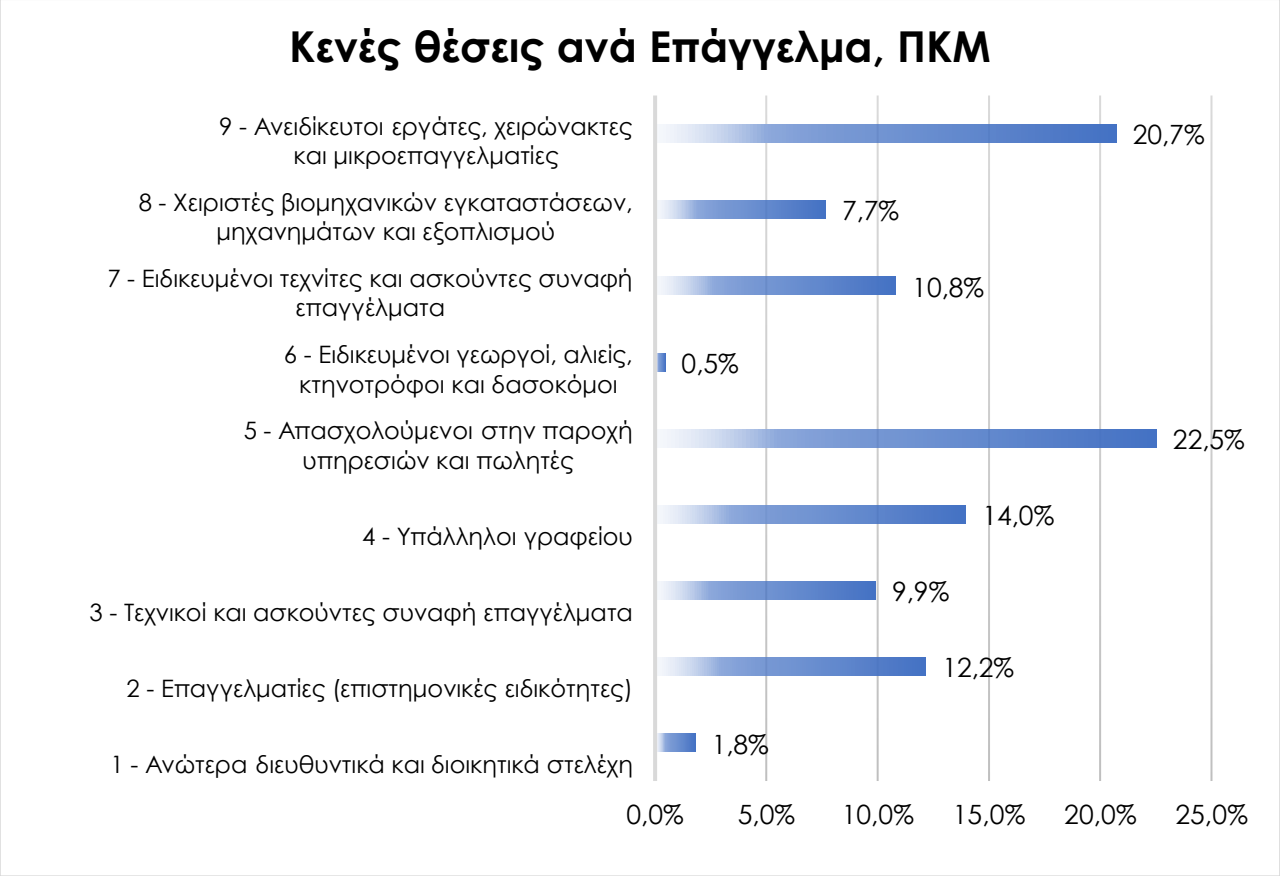
Στο σύνολο των 603 επιχειρήσεων του πληθυσμού, το **87% των απασχολουμένων είναι πλήρους απασχόλησης** και το 13% μερικής απασχόλησης.

Γράφημα 10 - Είδη απασχόλησης ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας / Πηγή - Επεξεργασία: ΠΜΔΑΑΕ-ΚΜ

Το **26% των 603 επιχειρήσεων δήλωσαν κενές θέσεις** στην επιχείρησή τους. Οι περισσότερες κενές θέσεις εργασίας εμφανίζονται στις Π.Ε. Πέλλας και Χαλκιδικής και ως προς τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στις «Κατασκευές» και στη «Μεταποίηση». Τέλος, όσο αυξάνεται το μέγεθος μιας επιχείρησης στην ΠΚΜ, τόσο αυξάνονται και οι διαθέσιμες θέσεις εργασίας.

Οι **2 στις 10** κενές θέσεις είναι στους απασχολούμενους στην ***«Παροχή υπηρεσιών και πωλητές»,*** και άλλες **2 στις 10** στους ***«Ανειδίκευτους εργάτες, χειρώνακτες κλπ».***

Γράφημα 11 – Κενές θέσεις εργασίας ανά επάγγελμα (μονοψήφιο κατά ESCO) / Πηγή -Επεξεργασία: ΠΜΔΑΑΕ-ΚΜ

Ως **κυριότερες αιτίες** που οι θέσεις παραμένουν κενές αναφέρθηκαν αφενός η ***«Έλλειψη ατόμων με τα απαιτούμενα προσόντα – δεξιότητες – εμπειρία»*** (42% των απαντήσεων), αφετέρου η «***Έλλειψη ατόμων που ενδιαφέρονται να κάνουν αυτό το είδος εργασίας»*** (32% των απαντήσεων). Οι αιτίες αυτές είναι κυρίαρχες και στις δύο προηγούμενες έρευνες πεδίου του Μηχανισμού, αλλά θα πρέπει να σημειωθεί ότι στη δεύτερη αιτία προφανώς εμπεριέχεται και η διάσταση των χαμηλών αμοιβών που επικρατούν σε ορισμένα επαγγέλματα, όπως τουλάχιστον δηλώνουν οι αναζητούντες δουλειά, στην 1η έρευνα πεδίου (Απρίλιος 2021).

Γράφημα 12 - Λόγοι μη-πλήρωσης κενών θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Ιούνιος 2022 / Πηγή -Επεξεργασία: ΠΜΔΑΑΕ-ΚΜ

Στην ερώτηση σχετικά με τις πιθανές **θέσεις εργασίας που εκτιμούν ότι θα κενωθούν κατά το επόμενο εξάμηνο** λόγω συνταξιοδότησης/αποχώρησης ή λόγω επέκτασης δραστηριοτήτων, το 8% των 603 επιχειρήσεων εκτιμούν ότι θα κενωθούν θέσεις λόγω αποχωρήσεων/συνταξιοδοτήσεων, ενώ το **37%** εκτιμούν ότι το επόμενο 6μηνο **θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.** Από τις τελευταίες, το **94% των επιχειρήσεων θα καλύψουν όλες και το 3% τις περισσότερες** από τις παραπάνω **κενές θέσεις**, ενώ στην ερώτηση περί **πιθανών απολύσεων, οι 9 στις 10 επιχειρήσεις (88%)**, ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας, **δεν σκοπεύουν να απολύσουν προσωπικό** κατά το επόμενο εξάμηνο.

Ένας ακόμη στόχος της Έρευνας ήταν η διερεύνηση των **ζητούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων** και **δεξιοτήτων που λείπουν ή χρειάζονται βελτίωση**, μέσω προγραμμάτων δια βίου μάθησης κ.ά.. Η ***«Γνώση/ χρήση Αγγλικών»* (46%)** και η ***«Γνώση βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων»* (46%)** αποτελούν τις βασικότερες ζητούμενες δεξιότητες στην ΠΚΜ και ακολουθούν *«Ανάληψη πρωτοβουλιών»* (33%) και *«Επικοινωνιακές δεξιότητες»* (24%). Σημειώνεται ότι ένα 40% των ερωτώμενων δεν αναγνώρισε στις προτεινόμενες δεξιότητες κάποια ως απαιτούμενη για την επιχείρησή του, χωρίς ταυτόχρονα να προσδιορίζει σαφώς κάποια άλλη.

Γράφημα 13 - Ζητούμενες γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Ιούνιος 2022 / Πηγή - Επεξεργασία: ΠΜΔΑΑΕ-ΚΜ

Στην ερώτηση για το αν *«Οι εργαζόμενοι της επιχείρησης έχουν συμμετάσχει κατά την τελευταία διετία σε κάποιο πρόγραμμα επιδοτούμενης ή μη κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 4 ωρών»*, προέκυψε ότι οι **3 στις 4** επιχειρήσεις **δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα κατάρτισης** την τελευταία 2ετία.

Παρατηρήθηκε όμως **σημαντικότατη αναντιστοιχία μεταξύ μεγαλύτερων και μικρότερων επιχειρήσεων**, αφού για επιχειρήσεις με **≤10** εργαζόμενους συμμετείχε η **1 στις 5** σε κατάρτιση (19%), για επιχειρήσεις με **11-50** εργαζόμενους, συμμετείχε η **1 στις 3** (34%) και για επιχειρήσεις με **>50** εργαζόμενους, συμμετείχε πάνω από **1 στις 2** (53%).

Στις ερωτήσεις για το **«ποιος έχει την πρωτοβουλία των προγραμμάτων κατάρτισης»** και ποιες είναι οι **πηγές χρηματοδότησης,** προέκυψε ότι **σε 3 από τις 4** επιχειρήσεις (72%), **η κατάρτιση γίνεται με πρωτοβουλία της επιχείρησης.** Η **έμμεση-ΛΑΕΚ** (41%) και η **άμεση χρηματοδότηση της επιχείρησης** (43%) είναι οι δύο σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης, στοιχείο που εξηγεί γιατί μόλις 1 στις 4 επιχειρήσεις συμμετείχαν σε κατάρτιση την τελευταία 2ετία, δεδομένης της έλλειψης ρευστότητας κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι μία από τις πρώτες της Χώρας που ενεργοποίησαν Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας, ο οποίος προσφέρει ήδη στοιχεία στους φορείς του τοπικού συστήματος απασχόλησης, σχετικά με την κινητικότητα της αγοράς εργασίας, μέσω εκθέσεων που αποστέλλονται ηλεκτρονικά σε μηνιαία βάση, αλλά και μέσω της ιστοσελίδας του. **Η συνεχιζόμενη λειτουργία του Μηχανισμού,** χάρη και στη συνδρομή του δυναμικού **Δικτύου Υποστήριξης** από φορείς του παραγωγικού ιστού και του συστήματος απασχόλησης και επαγγελματικής εκπαίδευσης της ΠΚΜ, σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων, με στόχο τη βαθμιαία εμβάθυνση των γνώσεων σχετικά με τις διαθέσιμες και αναζητούμενες οριζόντιες και επαγγελματικές δεξιότητες και ως ένα σημαντικό εργαλείο ανάλυσης και σχεδιασμού πολιτικών για την ενίσχυση της απασχόλησης στην Περιφέρεια μας.